

zaman, virgülden sonraki beşinci rakam bile, hayatidir. Yeni doğmuş bir bebeğin boyutları, örneğin kafatasının çevresi, onun sağlıklı olup olmadığı hakkında ilk bilgileri verir. Hakkında hiçbir şey bilmediğimiz bir biyolojik varlık, eğer kabul edilebilen sınırlar içinde değilse endişe oluşturur. Bu farklılığı yorumlamak için hiçbir donanımımız olmadığı için norm dışılık paniği artırır. Normların değişmesi ile kabul edilebilir olduğunu öğrenmek ise rahatlatır. Bir şeyi ölçebilmek ve o ölçüm sonunda bir yargıya ulaşmak için, bilinen bir değer ile karşılaştırmak gereklidir. Bu durumda bilinmeyen ile ilgili yargılarımızı biçimlendirenin, normal ya da optimum kabul edilen bir "ilk ölçü(m)" olduğu savlanabilir.

Fragman 3.

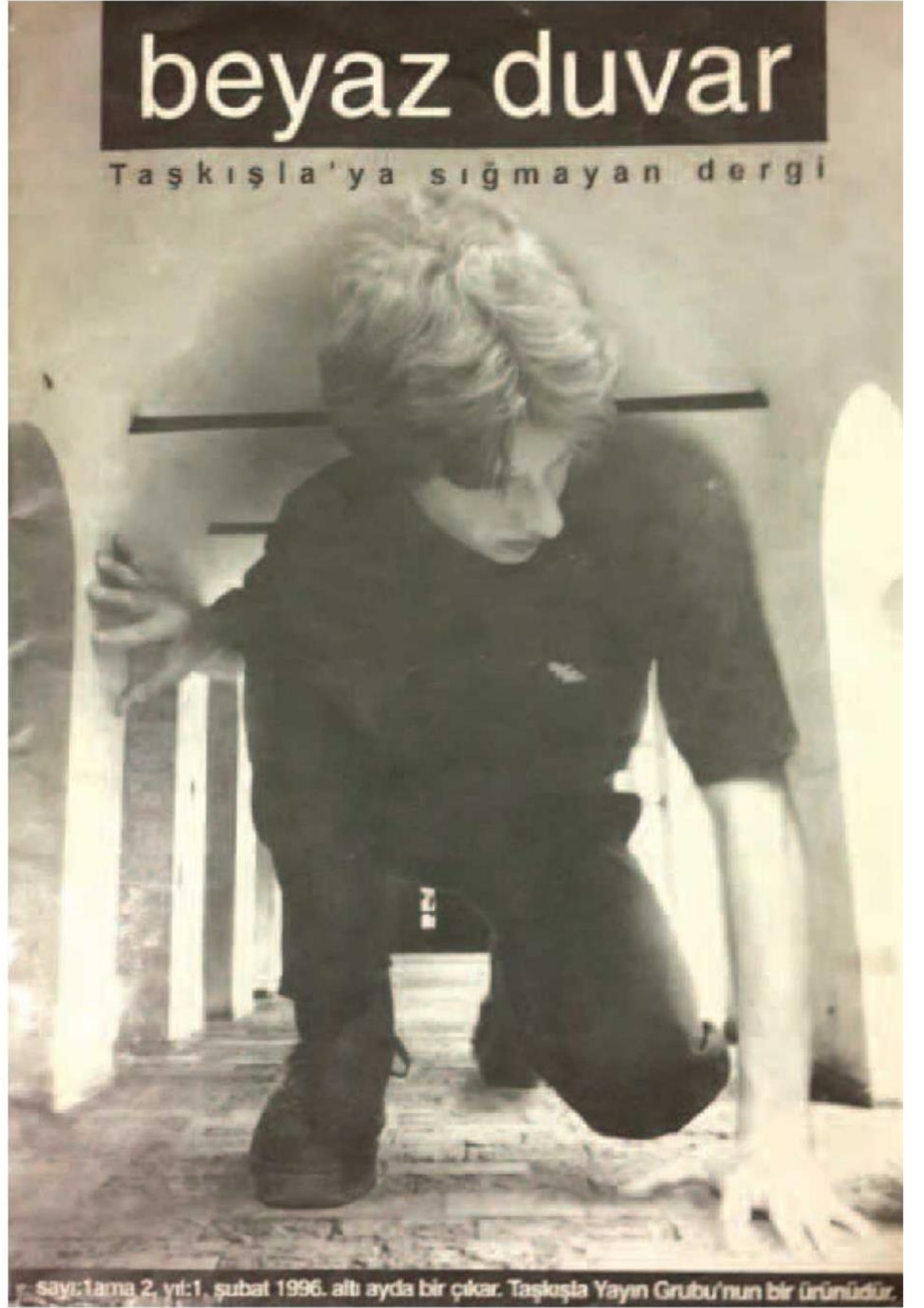
"Bir karış," dedi dedesi düşünerek, "o kadar farklı anlamlar içerir ki... Bir kaplumbağa için bir karış on saniyelik yol demektir... Oysa bir beriyenin bir karış uzaması için bir yıl geçmesi gerekir."

Mimari tasarımda çeşitli kökenleri bulunan boyut problemini tartışmaya açan, "ölçek" kavramıdır. Mimarlıkta ölçek kavramı çok eski çağlara dayanır. Fakat insan deneyimlerine, limitlerine ilişkin bir ölçek kavramı, modernizmin mekânları rasyonelleştirme çabası sonucu, "ölçülebilir" değerler üzerinden hızlı, belli standartlarda ve seri mekân üretimine karşı eleştirilerle gelişmiştir.

Fragman 4.

Çiçekçinin cevabı netti: "Benim için bir karış, karanfil kokusunun en iyi duyulabildiği mesafedir."

Mimarlığın ışık, ses, koku, renk gibi çevresel faktörlere karşı ölçülebilir önlemler üretmesi ya da iç işlevlerine ilişkin uygun fiziksel boyutlandırılmalara sahip olması dışındaki kaynaklardan beslenmesiyle iyi mimarlığa ulaşılabilirdiğini savunan görüşler vardır. Ama mimarlıkta ölçülebilir olmayan değerler bütünü, tek başına o mekânı yaşanabilir kılma konusunda yeter şartları oluşturamaz. Fiziksel boyutlar, Alice'in Harikalar Diyarı'nda gezinmiyorsak, mimarlık için şart koşullardır. İnsan ölçeği, insanlarca kullanılan her mekânın belirleyicisidir. Geçemeyeceğimiz alçaklıkta 1 m yüksekliğinde bir kapı, rihtı 40 cm olan çıkılamayan bir merdiven, tavan yüksekliği 2 m olan basık bir oda, ortalama insan boyutları için kabul edi-

2

3